Ч. 155 Середа 14 (26) липня 1893. Рôкъ III.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Администраціи улиця Чарнецкого ч. 5.

Редакціи ул. Франціс-каньска ч. 10, двери 10.

Письма принимають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

Передплата у Львовѣ въ Администраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Спомаганє промыслу краєвого.

Краєва комісія для справъ промысловыхъ вôдбула передвчера засѣданє, на котрôмъ ухвалила прелімінарь выдаткôвъ зô скарбу краєвого на цѣли розвою промыслового школьництва и взагалѣ на спомаганє промыслу въ краю на р. 1894. Ухвалы тѣ свѣдчать, що наше молоде школьництво промыслове розвиває ся щоразъ красше, бо щоразъ бôльше прибуває новыхъ промысловыхъ школъ, давнѣ розширяють ся, добувають собѣ щоразъ лучшихъ способôвъ до науки, а про фахове образованє учителѣвъ дбає комісія промыслова, роздѣляючи помѣжъ кандидатôвъ стипендіѣ и приспособляючи ихъ належно до обовязку, якій на нихъ жде.

Доповняючихъ школъ промысловыхъ, то єсть вечѣрныхъ школъ для термінаторôвъ ремѣсничихъ по мѣстахъ, обôймає прелімінарь на 1894 рôкъ 40; отже школъ тыхъ буде о 12 бôльше, якъ въ р. 1893. Именно крôмъ школъ въ Бялôй, Бохни, Бродахъ, Бережанахъ, Дрогобичу, Горлицяхъ, Ярославѣ, Яслѣ, Коломыи, въ Краковѣ чотирохъ закладôвъ, у Львовѣ одного, въ Новôмъ Санчи, Новôмъ Торзѣ, Подґужу, Перемышли, Ряшовѣ, Самборѣ, Станиславовѣ, Старôмъ Санчи, Стрыю, Тернополи, Тарновѣ, Вадовицяхъ, Величцѣ и Жовквѣ, — котрѣ мають своє выпосаженє въ буджетѣ на рôкъ 1893, прибуває на 1894 рôкъ девять новыхъ закладôвъ у Львовѣ, а по одному въ Краковѣ, Короснѣ и Сяноцѣ. Въ Бродахъ фактично нема ще школы вечѣрнои, але комісія має надѣю усунути перешкоды до отвореня єѣ и держить фондъ на се.

Взагалѣ прелімінує ся на тѣ заклады на 1894 рôкъ 20.921 зр., отже о 5.571 зр. бôльше, якъ сего року.

Фаховыхъ промысловыхъ школъ и взôрцевыхъ варстатôвъ обôймає прелімінарь на слѣдуючій рôкъ 36, отже о шесть закладôвъ бôльша, якъ сего року.. Именно будуть новѣ школы: 1. кошикарска въ Джуровѣ въ повѣтѣ снятиньскôмъ; 2. шевскій варстатъ научный у Витковѣ въ повѣтѣ каменецкôмъ; 3. ткацкій варстатъ въ Горлицяхъ; 4. фахова школа суконнича (перша въ нашôмъ краю) въ Рокшавѣ въ повѣтѣ ланцутскôмъ; практична школа робôтъ жѣночихъ въ Коломыи, удержувана товариствомъ працѣ жѣнокъ; и 6. правительственный варстатъ научный для грубыхъ выробôвъ ковальскихъ въ Сулковичахъ въ пов. мысленицкôмъ. Крôмъ того за старанємъ спôлки ткацкои въ Комарнѣ въ повѣтѣ рудецкôмъ має тамъ повстати варстатъ ткацкій; вже на будынокъ грошѣ зôбранѣ.

Отже въ р. 1894 буде девять школъ для науки выробôвъ зъ дерева и лозины, 3 школы гончарскѣ, 2 шевскѣ, 10 ткацкихъ, 1 поворозница, 4 коронкарскѣ, 4 для робôтъ жѣночихъ, а 3 школы правительственнѣ, спомаганѣ зъ фонду краєвого. Сума выдаткôвъ на удержанє або заложенє тыхъ школъ означена на 56.986 зр. — бôльша о 4.403 зр., якъ була ухвалена на р. 1893.

Краєвый фондъ промысловый (призначеный на позычки и запомоги, на спомаганє такихъ пôдприємствъ промысловыхъ, що мають на цѣли введенє нового у насъ промыслу або пôднесенє истнуючого) переступивъ уже означену Соймомъ границю 300.000 зр. Длятого комісія промыслова постановила старатись о пôдвысшенє того фонду.

На стипендіѣ промысловѣ на р. 1894 прелімінує комісія 8000 зр.; доси було 6.000 зр. На стипендіѣ торговельнѣ 2000 зр., якъ доси.

Загальна сума выдаткôвъ, прелімінованыхъ на цѣли промыслу на р. 1894 выносить 142.707 зр., отже о 26.726 зр. менше, якъ на сей рôкъ. Сума рубрики буджету краєвого на цѣли пôдпираня промыслу въ краю, ухвалена на р. 1893 выносить 169.433 зр. То зменшенє выдаткôвъ на цѣли промысловѣ, мимо того, що выдатки на школьництво промыслове бôльшѣ о звыш 10.000 зр. дасть ся вытолкувати головно зменшенємъ сумы выпосаженя краєвого фонду промыслового.

Переглядъ політичный.

Въ анкетѣ промысловôй переслухувано вчера знатокôвъ зъ Кракова. Знатокъ Хмурскій заявивъ именемъ своихъ товаришѣвъ, що треба установити окремѣ палаты промысловѣ, котрѣ мали бы такѣ самѣ права, якѣ теперь мають палаты торговельнѣ, отже щобы мали право выбирати своихъ послôвъ до Сойму и Рады державнои.

Въ виду розвязаня вѣденьскои ґр. кат. семинаріѣ духовнои, подають вѣденьскѣ ґазеты, що въ сѣй семинаріи була теперь фреквенція дуже мала; всѣхъ питомцѣвъ було 24, зъ тыхъ було 12 на четвертôмъ роцѣ, 3 на третôмъ роцѣ, 5 на другôмъ а 4 на першôмъ роцѣ.

Царь зъ родиною вернувъ оногды зъ Фінляндіѣ до Петербурга. Сподѣвають ся тутъ также приѣзду россійского амбасадора зъ Парижа ґр. Моренгайма. Зачувати, що правительство россійске постановило домагати ся вôдъ Сіяму вôдступленя острова Салянґа, де бы Россія могла устроити собѣ стацію для своихъ кораблѣвъ.

3)

Артезійскѣ керницѣ и тепличины

(Дальше.)

Знаючи вже, якъ творять ся жерела и що то суть керницѣ артезійскѣ, можна ще поставити питанє, чи всюды дадуть ся заводити верченѣ керницѣ? Рѣчь очевидна, що верствы землѣ не всюды суть однаково уложенѣ и лишь добрый ихъ знатокъ може сказати, де именно вертѣти керницю. Але дуже часто и тôй не може того. Часомъ можна въ великôй глубинѣ довертѣти ся до воды, але єѣ такъ мало, що на ню нема зъ горы нѣякого напору и длятого она не пôдходить нѣякъ въ гору. Иногдѣ треба таки просто навгадъ вертѣти и въ рôзныхъ мѣсцяхъ пробовати, чи дасть ся вода добути, а остаточно можна по кôлькохъ рокахъ труду дойти до того, що таки, якъ то стало ся н. пр. въ Ст. Люи въ Америцѣ, воды не добуде ся. Замѣтне єсть то, що великѣ, бôльше менше рôвнѣ просторы, якъ степы и пустинѣ бувають дуже догôднѣ до верченя керниць артезійскихъ, а зô всѣхъ на цѣлôмъ свѣтѣ нема може догôднѣйшихъ, якъ велика африканьска пустиня Сагара. Мимо того, що тутъ земля дуже розпалена и мѣсцями вкрыта пѣсками, знаходять ся пôдъ нею, и то навѣть въ неконче великôй глубинѣ обильнѣ жерела воды; треба лишь копати а вода знайде ся. Французы перетворили великѣ просторы землѣ въ Альжірѣ зъ пустинѣ въ урожайну землю тымъ, що повертѣли тамъ множество артезійскихъ керниць. Зъ вôдки бере ся вода въ Сагарѣ, доси ще не єсть зовсѣмъ ясно. Дехто каже, що у всхôдныхъ сторонахъ Сагары пôдходить вода зъ Нілю; однакожь такому поясненю противить ся то, що верствы землѣ н. пр. въ лібійскôй пустини суть якъ разъ до Нілю похиленѣ отже вода мусѣла бы ними до тои рѣки сплывати. Здає ся, що скорше пôдходить вода въ пустиню зъ полудня, зъ Судану, де скôлькôсть и збôрники єѣ мусять бути величезнѣ. Звѣстно, що коли побобити бота керниць артезійскихъ одна коло другои, то воды въ нихъ стане менше. Та обильнôсть воды въ сѣй пустини дає надѣю, що зъ часомъ дасть єѣ таки замѣнити въ урожайный край и не треба буде напускати въ ню воды зъ моря, якъ недавно ще дехто проектувавъ.

Та обильнôсть воды въ глубинѣ землѣ навѣть въ такихъ просторахъ якъ пустинѣ, насунула декотрымъ ученымъ гадку, що то рѣчь неможлива, щобы вся та вода брала ся тамъ лишь зъ дощѣвъ, взглядно изъ снѣгôвъ и они старали ся пояснити се зъявище иншимъ способомъ. Нѣмецкій ґеольоґъ Фольґеръ ставъ ся доказати, що навѣть пôдчасъ великихъ зливъ вода не входить глубоко въ землю, бо колибъ земля дѣйстно такъ легко перепускала воду, то моря и озера мусѣли бы були вже давно запасти ся и повысыхати. Дальше — каже вôнъ — выпарує воды на поверхни землѣ черезъ рôкъ далеко бôльше, якъ спаде на ню дощу и снѣгу; вода отже выпарує, закимъ дôстане ся до глубины землѣ. Зъ того всего приходить вôнъ остаточно до такого заключеня: Позаякъ теплота въ повнôй глубинѣ землѣ єсть въ якôмсь мѣсци якъ разъ така, якъ середна рôчна теплота воздуха въ тôмъ мѣсци, отже въ лѣтѣ єсть въ тôй глубинѣ холоднѣйше якъ на тôмъ самôмъ мѣсци на земли, то воздухъ переповненый парою остуджуєсь въ земли а зъ пары въ нѣмъ робить ся тогды вода, котра кружить пôдъ землею и дає початокъ жереламъ. Вѣденьскій ученый, Ганъ, обстає однакъ при тôмъ, що вода въ земли бересь зъ дощѣвъ и каже такъ: Колибъ такъ було, якъ доказує Фольґеръ, то лѣтомъ, коли у воздусѣ найбôльше пары, мусѣли бы й жерела мати найбôльше воды, черезъ зиму мусѣло бы бути въ жерелахъ чимъ разъ менше воды, ажь на конецъ на весну мусѣли бы жерела таки высыхати, а то, якъ видимо, дѣєся въ природѣ якъ разъ противно. Вôдтакъ лѣтомъ и воздухъ єсть горою теплѣйшій и черезъ то лекшій та не входить въ землю. Дальше треба бы величезнои масы воздуха а наконецъ черезъ згущуванє ся пары въ земли наставала бы тамъ така теплота, що воздухъ и

Здаєсь, що вôйна Франціѣ зъ Сіямомъ єсть нехибна. Зачувати, що правительство сіямске дало вôдмовну вôдповѣдь на француске ультіматумъ и що репрезентантъ Сіяму має выѣхати зъ Парижа. Француска праса доказує, що то Анґлія вплынула на вôдмовну вôдповѣдь Сіяму.

Въ Анґлии заносить ся на великій розрухи робôтничій, бôльшій якъ всѣ, якій доси були. Кажуть, що до 14 днѣвъ має въ анґлійскихъ копальняхъ вугля застрайкувати бôльше якъ чверть міліона робôтникôвъ. Коли зважить ся, якъ велику ролю грає вуголь въ анґлійскôмъ промыслѣ, то можна собѣ погадати, якій можуть выйти наслѣдки зъ такъ величезного страйку.

Новинки.

Львôвъ дня 25 липня.

— **Именованя.** Крилошаниномъ гр. кат. капітулы въ Перемышли именованый о. Иванъ Яблоновскій, гр. кат. парохъ.

— **Заступникомъ презеса** Рады повѣтовои въ Рудкахъ именованый Феліксъ Бараньскій зъ Шептиць.

— **Запомоги на будову народныхъ школъ.** Зъ фонду 7000 зр., призначеного Соймомъ на беззворотнѣ запомоги на будову школъ, удѣлила краєва Рада школьна запомоги слѣдуючимъ громадамъ: Волове и Залѣсцѣ въ повѣтѣ бобрецкôмъ по 100 зр., Усте епископске въ повѣтѣ борщѣвскôмъ по 100 зр, Рогачинъ и Плиховъ въ пов. бережаньскôмъ по 100 зр., Поморцѣ въ бучацкôмъ 100, Люблинець въ чесановскôмъ 100, Заболотôвка въ чортковскôмъ 100, Лещава горѣшна въ добромильскôмъ 100, Галичановъ и Оброшинъ въ городецкôмъ по 100; Шувско, Веткинъ и Лежатôвъ въ ярославскôмъ по 100, Челюсниця въ ясельскôмъ по 100, Завадка въ повѣтѣ калускôмъ 100, Волиця деревляньска въ каменецкôмъ 50, Головы въ косôвскôмъ 100, Устрики долѣшнѣ въ лѣскôмъ 300, Глуховець у львôвскôмъ 100, Лугъ въ надвôрняньскôмъ 100, Голець въ ниськôмъ 100, Пышниця тамже 50, Старебыстре въ новоторскôмъ повѣтѣ 100, Кривча въ перемыскôмъ 100, Вербиця въ равскôмъ 100, Насташинъ и Залановъ въ рогатиньскôмъ по 100, Пôдгайчики въ руденьскôмъ 300, Воля баранецка и Кружки въ пов. самбôрскôмъ по 100; Команча и Претуки въ сяноцкôмъ по 50, Тарнавка въ сяноцкôмъ 100, Воля кобляньска въ старомѣйскôмъ 100, Иванковцѣ и Городище въ тернопôльскôмъ по 100, Антоновка и Вôльшаниця въ товмацкôмъ по 100, Винятинцѣ въ залѣщицкôмъ 100, Гнилицѣ великѣ въ збаражскôмъ 100; Репетнике и Угерцѣ въ золочѣвскôмъ по 100; Кунинъ, Передримѣхи великѣ и Креховъ въ жовкôвскôмъ по 100; Ловчицѣ и Креховъ въ жидачѣвскôмъ по 100 зр.

— **Бурмістромъ мѣста Городка** выбрано купця тамошного Ліппуса, заступникомъ Алекс. Ґроса начальника зелѣзничого, а платнымъ асесоромъ мѣщанина Юр. Ґока.

— **Посаги для слугъ.** Маґістратъ львôвскій оголошує конкурсъ на два посаги по 251 зр. 75 кр. для убогихъ дѣвчатъ служачихъ, зъ фундаціѣ им. Є. Вел. Цѣсаря Франца Иосифа I., заснованои д ромъ Малиновскимъ. Льосоване вôдбуде ся дня 11 вересня, а допущенѣ до льосованя будуть лишь дѣвчата служницѣ, уродженѣ въ Галичинѣ, христіянки, маючѣ вôдъ 18 до 30 лѣтъ, служачѣ 3 роки у того самого службодавця, вôльного стану и убогѣ. Подання о припущене до льосованя треба вносити до 31 липня до маґістрату.

— **Похоронъ** покôйного Міністра вôйны ґенерала Банера вôдбуває ся нинѣ у Вѣдни. Є. Вел. Цѣсарь приѣхавъ зъ Ишлю на похоронъ. Тѣло пок. міністра буде вже певно перевезене до Львова и ту похоронене въ родиннôй могилѣ. На похоронѣ міністра вôйны має пôсля приписôвъ вôйсковыхъ явити ся все войско, яке єсть въ мѣстѣ.

— **Зелѣзниця електрична.** Фабрика Сіменса и Гальского у Вѣдни приняла условя, поставленѣ ѣй львôвскою радою мѣскою що-до будовы зелѣзницѣ електричнои и зарядила вже будову ѣѣ. Сими днями зачне ся робота.

— **Клясифікація ученикôвъ I. клясы рускои ґімназіѣ въ Коломыи:** на 40 ученикôвъ клясифікованыхъ одержало 3 степень вôдзначаючій, 20 степень першій, 4 поправку, 13 клясу II и III. — Клясифікація въ порôвнаню до иншихъ клясъ добра, та й справдѣ ученики тои клясы удостоились кôлька разôвъ похвалы зъ устъ наставникôвъ. — До клясы I. на слѣдуючій рôкъ вписалось и здало испытъ вступный до теперь 29 ученикôвъ.

— **Про побутъ руского театру въ Яворовѣ** пишуть: Въ четверъ (20 липня) выставивъ театръ нашъ въ Яворовѣ „Гальку" при заповненôй майже сали. И се представлене выпало удачно и припало до вподобы публицѣ. Межи гостями замѣтили мы зъ радостю вже чотирохъ духовныхъ зъ околицѣ и кôльканацять селянъ. Признати треба, що мѣсцева интеліґенція, руска и польска, вôдносить ся до нашои институціи зъ великою симпатією, а численна ѣѣ участь въ представленяхъ заохочує знов персоналъ артистичный до щирого труду. Хоры въ „Гальцѣ" були скрѣпленѣ мѣсцевыми, дуже добрыми силами. Въ суботу (22 липня) була выставлена комедія Кропивницкого „Пошились въ дурнѣ", въ недѣлю С. Артемовского: „Запорожець за Дунаємъ" вô второкъ (25 липня) „Баронъ циганьскій", въ четверъ (27 липня. „Дай серцю волю", въ суботу (29 липня.) „Зô ступеня на ступѣнь", въ недѣлю слѣдуючу народна драма зъ житя козацкого Александрова и Старицкого: „Не ходи Грицю на вечерницѣ" въ пяти актахъ зъ спѣвами На „Запорожця" зôбралось богато селянъ зъ околицѣ.

— **Въ християньскôй бурсѣ въ Бродахъ** окôнчило 14 ученикôвъ ґімназіяльныхъ свои клясы зъ дуже добрымъ поступомъ. Оденъ въ тôмъ заведеню абітурієнтъ I Застирець зложивъ испытъ зрѣлости зъ вôдзначенємъ що тымъ бôльше на похвалу заслугує, бо довшій часъ бувъ перешкодженый єгипетскимъ запаленємъ очей и до того бувъ надзирателемъ ученикôвъ въ заведеню. — Бурса, заснована въ 1873 роцѣ въ честь 25 лѣтныхъ роковинъ вступленя на престолъ Є. Вел. Цѣсаря Франца Иосифа I., завдячує своє 20-лѣтне истнованє звѣстному зъ правоты и запопадливости теперѣшному емер. рад. Намѣстництва а тогдѣшному старостѣ тутешному Теоф. Мандичевскому, котрый хотяй вôдъ 14 лѣтъ, зъ далека вôдъ насъ, все ще интересує ся ѣѣ добромъ."

— **Жертвы громôвъ.** Дня 18 с м. пôдчасъ бурѣ сидѣли два садôвники въ городѣ бар. Ромашкана въ Станіславовѣ. Нараз громъ ударивъ въ дерево, пôдъ котрымъ оба сидѣли, оденъ зъ нихъ Ашеръ впавъ неживый, а другого, Шера, лише поразило. — У Гвôздци зъ нѣскôмъ повѣтѣ убивъ громъ на поли Лавра Ярошá. — Въ Поляю коло Бжеска ударивъ громъ въ буду въ лѣсѣ, де сховали ся два побережники жиды и обохъ забивъ на мѣсци та спаливъ такъ, що годѣ було ихъ розпôзнати. — У Скварявѣ въ повѣтѣ золочѣвскôмъ, ударивъ громъ въ хату Петра Сенеськова и убивъ ґаздиню Еву Сенеськову. Крôмъ того спаливъ необезпечену хату, вартости 164 зр.

— **Огнѣ.** Въ Чишкахъ самбôрского повѣта згорѣли три загороды селяньскѣ, вартости 1500 зр. Погорѣльцѣ не були обезпеченѣ. — Въ Плаве въ ниськôмъ повѣтѣ погорѣвъ Мартинъ Дудка и Войтѣхъ Мадей. Дудка бувъ обезпеченый на 600 зр., але має шкоды на 970 зр, а Мадей необезпеченый стративъ 300 зр., та ще й невинно, бо огонь выбухъ у Дудки, а не въ него. — Въ Ставискахъ коло Шуровичь у брôдскôмъ повѣтѣ выбухъ огонь въ домѣ Леська Горы. Огонь обнявъ цѣлу загороду Леськова жѣнка Марія кинулась у хату, щось ратувати; тымчасомъ на неи впавъ горѣючій дахъ и она згинула въ огни. Бачивъ то ѣѣ чоловѣкъ Леско, хотѣвъ ѣѣ ратувати зъ огню, та притôмъ такъ страшно попаривъ ся, що до 14 годинъ померъ. То дѣялось дня 8 с. м. Смерть двоихъ людей въ огни выкликала въ селѣ велике враженє.

— **Нещасна пригода.** У Гринявѣ въ косôвскôмъ повѣтѣ, врубана смерека падаючи убила необачного Пилипа Ронана зъ Яблоницѣ на Буковинѣ. Нещасный мавъ 53 роки, лишивъ вдову и сына, бувъ зарôбникомъ

— **Пожаръ торфовищь.** Торфовѣ оболоня пôдъ Гамбурґомъ, званѣ Бутферденъ, горять вôдъ двохъ тыжднѣвъ. Згорѣло вже звышь 15 квадратовыхъ кільометрôвъ ґрунту, а два полки піонірскô, котрѣ ровами хотять спинити пожаръ, працюють надармо. Сонѣшный жаръ высушивъ багнистый ґрунтъ на два метры глубоко, а до того торфъ не потребує богато воздуха, щобы горѣти, отже сей справдѣ пекольный огонь може загасити хиба яка велика злива.

— **Не здавъ матуры.** Звычайный ученикъ осьмои клясы ґімназіяльнои въ Черновцяхъ, сынъ православного радника консисторского, Вікторъ Реусъ, молодець пильный и любленый професорами, мавъ то нещастє, що при матурѣ не здавъ латины и греки. Вставши по испытѣ, пôшовъ зô своимъ товаришемъ Корберомъ до города мѣского, тамъ наразъ вынявъ фляшочку зъ кишенѣ и

пара не могли бы задля тои теплоты нѣякъ туды дôстати ся. Нема отже нѣякого иншого поясненя, якъ лишь то, що вода въ глубинѣ землѣ походить зъ дощѣвъ и снѣгôвъ.

II.

Коли вода въ артезійскихъ керницяхъ выходить зъ такои глубины въ земли, де єсть вже значне тепло, то ѣѣ теплота єсть тогды значно бôльша якъ пересѣчна рôчна теплота воздуха надъ землею въ тôмъ мѣсци, де єсть керниця. Такъ само буває теплѣйша вода и природныхъ жерелъ, що добувають ся зъ бôльшои глубины. Тѣ жерела, що выбѣгають зъ пôдъ землѣ пôдъ самымъ ѣѣ верхомъ, зъ пôдъ муравы, або т. зв. „муравиннѣ жерела", змѣняють свою теплоту бодай пôсля поры року. Ажь тѣ жерела, що выходять зъ бôльшои глубины, зъ пôдъ скалъ, або т. зв. „пôдскальнѣ жерела" не змѣняють вже своеи теплоты; ихъ теплота буває звычайно така сама якъ пересѣчна рôчна теплота воздуха въ тôмъ мѣсци, де тѣ жерела находять ся. Въ краяхъ дуже мало знаныхъ можна по такихъ жерелахъ пôзнати, яка єсть пересѣчна рôчна теплота тыхъ краѣвъ. Колижь водна жила сягає дуже далеко въ глубину землѣ, то вода зъ неи буває теплѣйша якъ пересѣчна рôчна теплота воздуха въ тôмъ мѣсци, а жерело таке называємо тогды тепличиною. Не треба однакожь думати, що въ кождôй тепличинѣ мусить вода вже бути заразъ дуже тепла або й горяча, скоро она лишь о оденъ степень теплѣйша якъ пересѣчна рôчна теплота воздуха, то вже называємо ѣѣ тепличиною. Длятого то н. пр. въ студеныхъ пôвнôчныхъ краяхъ, де майже вѣчно морозы, называє ся тепличиною вже така вода, котра нѣколи не замерзає, хочь она студена якъ лѣдъ.

Колижь водна жила сягає до дуже великои глубины, н. пр. кôлька тысячѣвъ стôпъ, то въ жерелѣ буває тогды таки горяча вода и тогды єсть правдива теплична. Такѣ тепличины показують ся найбôльше тамъ, де въ земли идуть розколины такъ глубоко, що ажь сягають до тыхъ мѣсць, до котрыхъ доходять отворы въ огнистыхъ горахъ. Того рода тепличины стоять навѣть въ певнôй звязи зъ огнистыми горами и землетрясенями. Зъ огнистыхъ гôръ бухає такъ само неразъ пара водна и горяча вода, а часто навѣть тогды, коли вже огниста гора погасне, выходить коло неи ще сотками лѣтъ горяча вода. Славна зъ своихъ тепличныхъ жерелъ єсть такъ звана вѣденьска теплична лінія, на котрôй знаходять ся теплѣ жерела въ Баденѣ и Феслявѣ коло Вѣдня; сею лінією иде завсѣгды землетрясене, а кôлько разôвъ оно тутъ проявить ся, то вода въ жерелахъ зъ разу трохи нѣбы спаде, а вôдтакъ выступає знову зъ ще бôльшою силою, якъ передъ тымъ. Другѣ славнѣ на весь свѣтъ тепличины суть: на полудневôмъ заломѣ гôръ званыхъ Рудавами въ пôвнôчныхъ Чехахъ въ мѣстахъ Теплицѣ, Карльсбадъ и Францеисбадъ, тепличины на островѣ Исляндъ, въ народнôмъ, парку Ельловстонъ въ пôвнôчнôй Америцѣ, на островѣ Нова Зеляндія, а крôмъ того єсть ще й множество иншихъ теплыхъ жерелъ.

До найцѣкавѣйшихъ теплыхъ жерелъ належать безперечно тепличины на островѣ Исляндіѣ, зъ котрыхъ вода бухає вôдъ часу до часу величезными струями дуже высоко въ гору. Одно таке найбôльше жерело названо тутъ „великимъ ґайзеромъ" и вôдъ него пôшла назва на всѣ подôбнѣ теплѣ жерела на цѣлôмъ свѣтѣ. Въ серединѣ острова, трохи близше до захôдного побережа, єсть невеличка ледви на двѣ милѣ довга рôвнина, окружена доокола горами, покрытыми ожеледцями. Вже зъ далека видко, якъ на сѣй рôвнинѣ пôднимають ся въ гору якѣсь бѣлявѣ стовпы дыму — то пары, що выходять тутъ зъ теплыхъ жерелъ, котрѣ добувають ся изъ спôльнои розколины въ земли, котра тягне ся на всхôдну пôвнôчь. Коли пôдôйти близше до тыхъ жерелъ, то передовсѣмъ впадає въ очи „великій ґайзеръ". Насамперед видко сѣрый стôжокъ, котрый зъ верха якъ бы притятый. Приступивши близше до того стôжка и заглянувши до его середины, видить ся въ нѣмъ мѣлке заглублене серединою на 17 метрôвъ широке, а въ самôмъ его осередку єсть отворъ може на 5 метрôвъ широкій, котрый сягає майже на 24

выпивъ все, що въ нѣи було. А то була отруя, циян калі. Корберъ хотѣвъ єму не дати ликнути, але то єму не вдало ся. Отже побѣгъ по лѣкаря. Справдѣ прибѣгли два доктори, але самоубійника вже не застали живого.

— **Поєдинокъ на днѣ моря.** Часопись Petti Marseillais доносить о незвычайнôй борбѣ межи двома нурцями. Били ся на днѣ морскôмъ, дванайцять метрôвъ пôдъ поверхнею воды, недалеко лѣхтарнѣ морскои Санта Марія. Бувъ то Каподо и Радо, оба родомъ зъ Сициліѣ. Якъ тамъ они били ся, нѣхто не видѣвъ, але сими днями ставали они передъ судомъ въ Марсиліи и тамъ таке розповѣли: Нурець Каподо перший пôрнувъ у воду, щобы подивити ся, чи можна выдобути на верхъ лодь зъ углемъ, котра затонула. Нурець Радо пôрнувъ разомъ зъ Каподомъ. Нурцѣ мають такій права, що хто перший спустить ся на дно моря, то все, що найде на просторѣ 30 метрôвъ, есть его власностію. Радо не державъ ся тыхъ приписôвъ, хотѣвъ шукати на тôмъ самôмъ мѣсци, де й Каподо, и зъ тои причины зачала ся мѣжь ними борба, а мусѣла бути завзята, бо Каподо небавомъ задзвонивъ на тревогу, а коли его выдобули, то житє его висѣло лишь на волоску. Ще пôвъ мінуты, а вода, котра добувала ся до отвору вытятого у вентиляторѣ, була бы его залила. Радо каже, що Каподѣ хотѣвъ его пробити ножемъ и притôмъ самъ розтявъ свôй вентиляторъ, — а Каподо казавъ, що то противникъ такъ зробивъ. Нѣ одень, нѣ другій не могли поставити свѣдкôвъ, бо свѣдками були лише рыбы, поліпы, раки морскій та всѣлякій звѣрѣ морскій. Отже судъ роздумавъ се добре и щобъ нѣ одному не зробити кривды, засудивъ обохъ на кару грошеву, по 100 франкôвъ на кождого. Може дехто зъ нашихъ читачѣвъ селянъ не знає, то єму треба пояснити, що нурцѣ спускають ся на дно моря убраній въ таку одежу, що вода до нихъ не доходить. Голова нурця убрана въ клѣтку зъ вôкнами на очи. До тои клѣтки доходять руры ґумовій, котрыми зъ надъ воды доходить и выходить воздухъ. Инакше бы нурцѣ подушили ся Якъ одень нурець другому таку одежу розôтне, то певно, що то небезпечно. На тревогу звонить ся на верхъ звôнкомъ и тогды вытягають нурцѣвъ.

Ц. к. Дирекція зелѣзниць оголошує: Для ужитку подорожуючои публики оповѣщує ся щоденно въ стацiяхъ: Львôвъ, Перемышль, Стрый, Станіславôвъ, Коломыя, Чернôвцѣ и Лавочне, телеґрамы вѣденьскои секціѣ метеорольоґічнои, заповѣдаючій истнуючій и въ найблизшôй добѣ сподѣваный станъ воздуха. Побôчь телеґрамôвъ знаходять ся аркушѣ зъ мапою метеорольоґічною, що служать до близшого поясненя згаданыхъ датъ и для загального погляду на станъ воздуха въ цѣлôй Европѣ.

— **Вѣнчанє** п. Александра Виковича, укôнченого богослова, зъ панною Ольгою Темницкою вôдбуде ся дня 6 серпня въ Устияновѣ, стація Устрики.

† Посмертній вѣсти.

— **Димитрій Кличевскій,** учитель народный въ Гриневѣ повѣта бобрецкого, упокоивъ ся дня 19 липня въ 56 ôмъ роцѣ житя. Покôйный бувъ 32 роки учителемъ, зъ того 19 лѣтъ у Гриневѣ. Бувъ се ревный учитель, щирый Русинъ и причинивъ ся много до отверезеня села Гринева и Коцурова. Лишивъ жену и 14 лѣтну дочку. Похороны вôдбули ся дня 21 с. м.

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Станъ воздуха за минувшій добы** числячи вôдъ 12 год. въ полудне дня 24 липня до 12 год. въ полудне дня 25 с. м. середна теплота була + 07·6° Ц., найвысша + 21·4° Ц вчера по полудни), найнизша + 12·6° Ц. въ ночи. Баром. опадає (766) Вѣтеръ буде полудневый, середный теплота пôднесе ся до + 24·0° Ц., небо буде легко захмарене, дощу не буде, погода.

— **Цѣна збôжа у Львовѣ дня 23 с. м.:** пшениця 8·50 до 8·75; жито 6·50 до 6·75; ячмѣнь 5·50 до 6·—; овесъ 6·50 до 7·—; рѣпакъ 13·— до 13·50; горохъ 7·— до 9·—; вика —·— до —·—; насѣнє льняне 11·75 до 12·—; бôбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до —·—; гречка —·— до —·—; конюшина червона 65·— до 68·—; бѣла 65·— до 70·—; шведска —·— до —·—; кминокъ 24·— до 26·—; анижъ 35·— до 37·— кукурудза стара —·— до —·—; нова —·— до —·—; хмѣль 85·— до 135·—; спірітусъ готовый 14·25 до 15·—

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 25 липня. Ґр. Таффе перервавъ свôй лѣтный побутъ въ Ольшевѣ и приѣхавъ до Вѣдня, щобы взяти участь въ похоронѣ міністра войны ґен. Бавера.

Берно (моравске) 25 липня. Въ скликанôмъ робôтниками вѣчу взяло участь около 10.000 людей. Вѣче вôдбуло ся зовсѣмъ спокôйно.

Сибінъ (Германштадтъ) 25 липня. Вѣче угорскихъ Румунôвъ ухвалило середъ грôмкого удобреня резолюцію, зложену зъ 6 точокъ, въ котрôй сформуловано бажаня Румунôвъ, а въ котрôй вповнѣ похваляє ся меморандумъ, предложене торôкъ цѣсарской канцеляріи. Резолюція та противить ся церковно політичнôй реформѣ, яко неоправданôй нѣякôмъ интересомъ державнымъ и заявляє, що будуть въ справѣ переведеня своеи проґрамы поступати рука въ руку зъ другими народами угорскои державы, але не зъ Мадярами.

Будапештъ 25 липня. Вѣсть о появленю ся холеры въ Коморнѣ єсть зовсѣмъ безосновна, позаякъ пôдозрѣный выпадокъ наглои смерти показавъ ся наслѣдкомъ пораженя легкихъ.

Берлинъ 25 липня. Нѣмецка канонірка „Вольфъ" прибула вчера до Банґкокъ.

Парижъ 25 липня. Правительство французске нотіфікувало вчера передъ полуднемъ всѣмъ державамъ своє намѣрене бльокады сіямского побережа въ цѣли забезпеченя собѣ правнои ґарантіѣ, однакожь застерегло собѣ предприняти й иншій мѣры. На часъ неприсутности свого резидента, поставило правительство французскихъ пôдданыхъ пôдъ опѣку голяндского репрезентанта. Репрезентантъ Сіяму не явивъ ся вже бôльше въ міністерствѣ справъ заграничныхъ.

Кіль 25 липня. Вчера по полудни прибула тутъ нѣмецка пара цѣсарска.

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный вôдъ 1 червня 1893.

Вôдходять до

	Поспѣшный		Особовый			
Кракова	3·01	10·41	5·26	11·11	7·36	—
Пôдволочискъ	6·44	3·20	10·16	11·11	—	—
Пôдвол. Пôдзам.	6·54	3·32	10·40	11·33	—	—
Черновецъ	6·36	—	10·36	3·31	10·56	—
Стрыя	—	—	10·26	7·21	3·41	8·01
Белзця.	—	—	9·56	7·21	—	—

Приходять зъ

Кракова	3·08	6·01	6·36	9·41	9·35	—
Пôдволочискъ	2·48	10·02	6·21	9·46	—	—
Пôдвол. Пôдзам.	2·34	9·46	9·21	5·55	—	—
Черновецъ	10·10	—	7·11	7·59	12·51	—
Стрыя	—	—	1·08	9·06	9·52	2·38
Белзця.	—	—	8·16	5·26	—	—

Вôдъ дня 20 мая курсують що день ажь до вôдкликаня, поѣзды прогульковій до Брюховичь и Зимнои Воды. Вôдъѣздъ до Брюховичь о год. 3 мін. 5 пополудни; поворотъ о год. 8 мін. 58 вечеромъ. — Вôдъѣздъ до Зимнои Воды о год. 4 мін. 13 по полудни; поворотъ о год. 6 мін. 22 и о год. 9 мін. 27.

Числа товстій, означають пору нôчну вôдъ 6 год. вечеромъ до 5 год. 59 мін. рано.

Часъ львôвскій; рôжнить ся о 35 мінутъ вôдъ середно-европейского (зелѣзничого): коли на зелѣзници 12 год., то на львôвскôмъ годиннику 12 год. и 35 мін

За редакцію вôдповѣдає **Адамъ Креховецкій**.

метрôвъ глубоко. Звычайно єсть то заглублене въ стôжку наповнене чистою якъ сльоза и трохи зеленавою водою, котрои теплота доходить до 82 степенѣвъ Цельзія, отже мало що вже не кипить. Вода та сплыває по стôжку трома рôвцями на всхôдъ. По якôмсь часѣ чути пôдъ землею глухій гуркôтъ, подôбный якъ въ огнистыхъ горахъ, а вода въ ґайзерѣ зачинає дрожати. Гуркôтъ той часомъ притихає, якъ бы на то, щобы вôдтакъ на ново дати ся ще сильнѣйше почути; вода въ стôжку прибуває и на самôй серединѣ нѣбы здуває ся, роблять ся великій баньки зъ пары, котрй вôдтакъ пукають и розбрискують водою на кôлька метрôвъ высоко. Опôсля робить ся знову тихо, а густа бѣла пара залягає майже цѣлый Ґайзеръ.

То зъявище повторяє ся майже правильно що година и 20 або 30 мінутъ черезъ цѣлый день або й довше, ажь наразъ настає велика змѣна. Зъ пôдъ землѣ дає ся чути сильный гуркôтъ, вода въ стôжку прибуває и зачинає перевертати ся, якъ колибъ кипѣла, на самôй серединѣ робить ся величезна банька, пукає, а въ тôй хвили вылѣтає въ гору величезна струя воды, котра доходить до 80 або и 100 стôпъ высоты. Она ще й зовсѣмъ не опала, коли за нею зачинає бити въ гору и друга и трета величезна струя, а кожда зъ нихъ высше вôдъ другои. Бôльшій и меншій струѣ бють теперь въ гору зъ всѣхъ бокôвъ, а вода розбризкуєсь въ горѣ и великими каблуками спадає назадъ. Цѣле се зъявище триває ледви кôлька мінутъ и наконець щезає якъ бы якійсь сонный привидъ. Закимъ ще розôйдесь у воздусѣ густа пара, закимъ ще по стôжку збѣжить вода въ долину, якъ вже стôжокъ въ серединѣ зовсѣмъ порожный и сухій. Тогды можна заглянути до отвору ґайзера въ серединѣ; вода стоить въ нѣмъ зовсѣмъ спокôйно на два метры понизше его берегôвъ.

Крôмъ великого Ґайзера єсть тутъ ще якихъ 40 до 50 другихъ бухаючихъ жерелъ, зъ котрыхъ найбôльшій єсть Строккуръ (масничка). Строккуръ лежить вôдъ великого Ґайзера лишь на 100 крокôвъ далеко и выглядає вже зовсѣмъ инакше; вôнъ не має такого стôжка выбухового якъ Ґайзеръ, а береги его отвору выглядають лишь якъ колибъ обложеній доокола грубымъ на 4 цалѣ валкомъ. Отвôръ его, котрый безпосередно иде въ землю, єсть пôдъ верхомъ майже на 8 стôпъ широкій и иде на 26 стôпъ въ глубину, а при тôмъ звужає ся такъ, що въ сподѣ єсть ще лишь на стопу широкій. Вода стоить въ нѣмъ звычайно 10 до 13 стôпъ понизше вершка и заєдно кипить, але при тôмъ анѣ не пôдносить ся въ гору, анѣ не спадає низше.

(Конець буде.)

Бюро дневниковъ и оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львовѣ

улиця Кароля Людвика число 9.

приймає

абонаментъ на всѣ дневники

по цѣнахъ оригінальныхъ.

Не жартъ

анѣ обмана, але чиста свята правда

Лишь 3 злр. 50 кр.

Кишонковый годинникъ-Remontoir

зъ ґваранцією, дуже добрый и докладно идучій, зъ вскавôвкою на секунды, въ найлѣпшôй красно оздобной нікльовôй копертѣ, котрый заступає всякій иншій срѣбный и золотый годинникъ. Кождый, хто замовляє такій годинникъ, одержує зъ годинникомъ

слѣдуючі предметы даромъ

1 прегарный ланцушокъ до годинника, 1 чудна привѣска, 1 перстень зъ камѣнями, 1 пару красныхъ кульчикôвъ, 1 красный сцизорячокъ зъ выклювачемъ. — **Нѣхто нехай не сумнѣває ся**, бо повтаряю, що то не є жартъ або обмава, але чиста свята правда, и звертаю кождому грошѣ, кого-бы тї годинники невдоволили. Кождый проте нехай поспѣшає, якъ довго малый засôбъ выстарчить, и замовляє тоти знамениті годинники. Посылка вôдбуває ся за послѣплатою черезъ

Apfel's Taschen-Uhren-Versendung,

Wien, Stadt, Wolfengasse 1/N. 82

12

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимає вкладки на

КНИЖОЧКИ

и опроцентовує ихъ по

4½% на рôкъ.

С. Спітцеръ у Вѣдни

поручає

Товары камѣнні и шамотові.

Плиты бѣлі и кольорові. — Насады коминкові. Комплетні уряджепя для стаєнъ и оборъ.

На жаданє высылаємо катальоґи

заступники для **Галичины и Буковины**

Гамель и Файґель

у ЛЬВОВѢ, улиця Коперніка число 21.

Бюро оголошень и дневниковъ

приймає

ОГОЛОШЕНЯ

до всѣхъ дневниковъ

по цѣнахъ ориґінальныхъ.

До

Народнои Часописи, Ґазеты Львôвскои и „Przegląd-y"

може лише се бюро анонсы приймати.

ВѢДЕНЬСКА ФАБРИКА АМАЛІѢ

поручає

найновѣйше патентоване начинє кухонне зъ внѣ ґальванічно нікльоване, у внутрѣ повлечене чистою и дуже тревалою емаліею.

Донабутя у Ивана Шумана у Львовѣ

площа Бернардиньска и у всѣхъ бôльшихъ торговляхъ зелѣза.

Поручає ся 9

торговлю винъ ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львовѣ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.